

Amerikaanse zonzonaanbidders Habranthus en Zephyranthes

Eerder heb ik u meegenomen in de geschiedenis van het verzamelen van en het geven van namen aan planten. Een logische stap is het naar de namen van bolgewassen zelf. In twaalf artikelen sta ik stil bij namen die leiden tot discussies en vragen. 'Waarom is het Hippeastrum en niet Amaryllis?' 'Waarom Zantedeschia in plaats van Calla?'

Tekst en fotografie: Peter Knippels

Na het doorlezen van boeken en artikelen en rondstruinen, kan ik maar een conclusie trekken. Hier is sprake van een complex. Er zijn minimaal twee, maximaal vijf geslachten. Of zijn het er toch meer? In alle scenario's komen Habranthus en Zephyranthes voor, dus beginnen we met deze twee.

RAINLILY

De geslachten Habranthus en Zephyranthes behoren tot de familie der Amaryllidaceae en onderfamilie Amaryllidoideae. William Herbert beschrijft in 1824 deze geslachtsnamen en indeling. Hij splitst ze af van Hippeastrum. De beide geslachten voldoen aan eenzelfde morfologische beschrijving: een even aantal, twee tot zes, lineairvormige bladeren met een ronde top die uit een ovaalvormige bol groeien. De bol is bedekt met een dunne, bruine huid.

Op de bloemsteel staat één bloem. In de bloeiwijze zit het verschil tussen de geslachten. Bij Habranthus staan de bloemen iets in een hoek en kennen de zes meeldraden twee verschillende hoogten. De bloemen zijn niet geheel symmetrisch. Bij Zephyranthes kijken ze recht omhoog, zijn de meeldraden gelijk van grootte en zijn de bloemen geheel symmetrisch. Een laatste verschil zit in de vorm van de zaden en het aan- of afwezig zijn van een vleugel. Het chromosoomaantal komt overeen tussen de geslachten. Wat dit betekent, daar kom ik zo op terug.

Habranthus omvat ongeveer dertig soorten die hun habitat hebben in de gematigde klimaatzones in Zuid-Amerika. De belangrijkste groeigebieden zijn Argentinië en Uruguay. Zephyranthes kent circa zestig soorten, die voorkomen in het zuidwesten van de VS, op de eilanden in het Caraïbisch gebied en in Zuid-Amerika.

De Engelse naam van Habranthus en Zephyranthes is rain lilies. In Amerika bloeien ze in

de natuur na regenval in de zomer en herfst. Hier is voldoende zon, maar water is de beperkende factor. In Nederland zou zonlelie een meer passende naam zijn. Wij hebben in onze zomers voldoende water, maar de zon is de beperkende factor.

HYBRIDEN

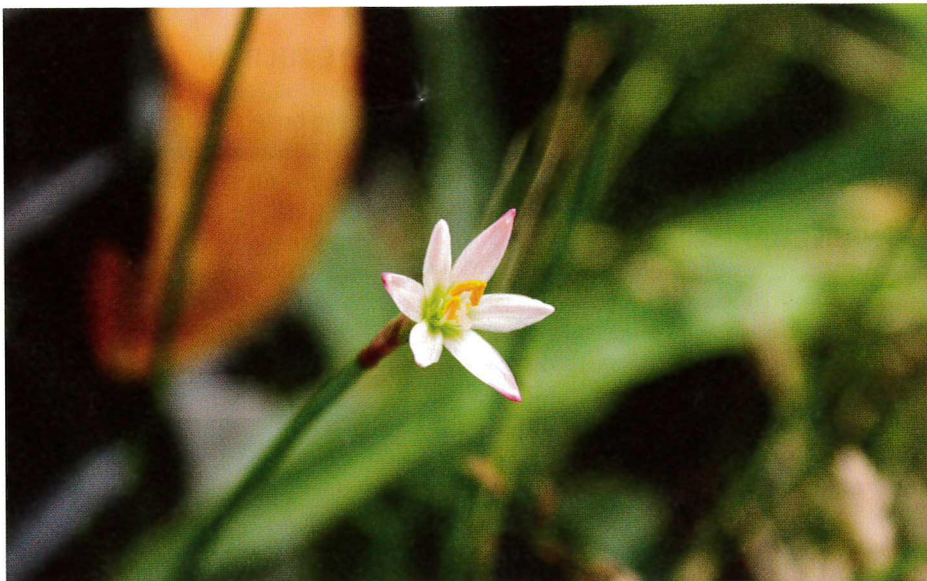
Tot zover de overeenkomsten. De verschillen zijn als laatste opgetekend door Thad Howard in zijn in 2001 gepubliceerde boek 'Bulbs for warm climates'. Naast Habranthus en Zephyranthes beschrijft hij Cooperia. De verschillen worden steeds kleiner. Howard schrijft dat kenmerkend voor Cooperia de geur van de bloemen is en het witte of gele stuifmeel. Reden voor een apart geslacht? Ik vind van niet. Mijn mening wordt gedeeld door verschillende taxonomen die Cooperia soorten onderbrengen in Zephyranthes. Verder noemt Howard de hybride 'geslachten' of nothogenera xCooperanthes (Cooperia x Zephyranthes), xZebranthus (Zephyranthes x Habranthus), xCoobranthus (Cooperia x Habranthus) en xSydneyara (kruising onbekend). Het hybride geslacht xCooperanthes is in 1922 al door Percy Lancaster gebruikt. Saskia Bodegom vult mijn lijstje aan met xSydneyara (Habranthus howardii x Cooperanthes 'Texas'), xSydneyara (Zephyranthes x Habranthus) en xZephybranthus (Habranthus x Zephyranthes).

EEN GESLACHT

De meeste van bovenstaande nothogenera zijn van de hand van Howard en Traub. In verschillende, met name Amerikaanse, publicaties uit de periode 1930-1970 worden deze namen genoemd. In de loop van de tijd slijt het gebruik van de hybridenamen.

Ik ben al langere tijd geïnteresseerd in de rainlilies. In de loop der jaren heb ik vele artikelen uit verschillende decennia gelezen. Ik ben van mening dat het mij het meest logisch lijkt om de geslachten samen te voegen tot één. Er zijn meer overeenkomsten tussen de geslachten dan verschillen en je kan ze onderling met succes kruisen.

Enkele opmerkingen over het kweken van Habranthus en Zephyranthes. Ze groeien in de natuur in mediterrane tot (sub)tropische klimaten. Het meeste succes wordt behaald met het binnen kweken, bijvoorbeeld in een kas. Schermen tegen zon en warmte? Niet nodig, het zijn echte zonzonaanbidders. De planten zijn zelffertil. De zaden verliezen hun kiemkracht zeer snel. Zaai de zaden daarom direct na oogst.

Zephyranthes minima